

KERNTHEMA'S

BELEIDSBRIEF

HET ONDERSTEUNEN VAN DE ONTWIKKELING EN UITVOERING VAN BELEID VOOR INCLUSIEF ONDERWIJS

In 2020 heeft het European Agency for Special Needs and Inclusive Education (het Agency) de terugkerende boodschap in al zijn belangrijke werk sinds 2011 vastgesteld. Het Agency heeft deze boodschap samengevat in kernthema's ter ondersteuning van de uitvoering van kwaliteitsvol inclusief onderwijs voor alle leerlingen. In de kernthema's worden de noodzakelijke elementen uiteengezet voor een algemeen systeem voor inclusief onderwijs, en ze zijn erop gericht landen te ondersteunen die hun inclusieve voorziening in onderwijs verder willen ontwikkelen.

De kernthema's van 2021 vallen onder een overkoepelend thema rond een breed overeengekomen concept van op rechten gebaseerd inclusief onderwijs. Vervolgens worden vijf vereisten binnen de context van wetgeving en beleid en acht operationele strategieën, structuren en processen voor inclusieve onderwijssystemen uiteengezet.

HET OVERKOEPELENDE THEMA

Binnen wetgeving en beleid moet een duidelijk concept bestaan van rechtvaardig inclusief onderwijs van hoge kwaliteit, zoals overeengekomen met stakeholders. Dit moet informatie verschaffen voor een enkel wetgevings- en beleidskader voor alle leerlingen, dat overeenkomt met belangrijke verdragen en mededelingen op internationaal en Europees niveau, als de basis voor een op rechten gebaseerde praktijk.

Het opzetten van een enkel kader is van cruciaal belang om tegemoet te komen aan de rechten van alle leerlingen, zowel op onderwijs als binnen het onderwijs. Het kader moet voorzien in inclusief en rechtvaardig kwaliteitsvol onderwijs en levenslang leren voor **allen**, en ervoor zorgen dat economische, sociale, culturele of persoonlijke omstandigheden geen bronnen van discriminatie worden. Stakeholders moeten zich bewust zijn van de voordelen van inclusief onderwijs als basis voor een meer inclusieve samenleving.

EEN ENKEL WETGEVINGS- EN BELEIDSKADER

Er zijn vijf belangrijke vereisten voor het enkele wetgevings- en beleidskader, die worden beschreven in het overkoepelende thema:

Flexibele mechanismen voor financiering en toewijzing van middelen die de voortdurende ontwikkeling van schoolgemeenschappen ondersteunen en hen in staat stellen om beter in te spelen op diversiteit en ondersteuning te bieden voor alle leerlingen, zonder een formele diagnose of etiket.

Aangezien landen onderling grote verschillen vertonen, geldt dat ook voor de financiering en de methoden voor de toewijzing van middelen. In alle gevallen moet de financiering transparant en rechtvaardig zijn, en gericht zijn op het vergroten van het vermogen van scholen om belemmeringen voor het leren weg te nemen.

Een effectief plan voor governance bevat duidelijke taken en verantwoordelijkheden, samenwerkingsmogelijkheden en autonomieniveaus op alle niveaus van het systeem.

Stakeholders moeten duidelijk zijn over de mate van autonomie en besluitvorming binnen hun verantwoordelijkheidsgebieden. Samenwerking op alle systeemniveaus is essentieel.

Een alomvattend kader voor kwaliteitsbewaking en verantwoording voor monitoring, toetsing en evaluatie ter ondersteuning van voorzieningen van hoge kwaliteit voor alle leerlingen, met de nadruk op rechtvaardige kansen voor degenen die het risico lopen gemarginaliseerd of uitgesloten te worden.

Accurate en betrouwbare informatie over de middelen, inputs, structuren en processen, die van invloed zijn op het leren, is met name van belang voor minderheidsgroepen en degenen die mogelijk kwetsbaar zijn voor onderpresteren, ter ondersteuning van rechtvaardige praktijken.

Een continuüm van professioneel leren van leraren (initiële lerarenopleiding, inductie en continue professionalisering van leraren en lerarenopleiders) waarmee bij alle leraren competentiegebieden worden ontwikkeld met betrekking tot het assessment en de vaststelling van behoeften, curriculumplanning (universeel ontwerp), inclusieve pedagogiek, betrokkenheid bij en in onderzoek en het gebruik van bewijs.

Leraren in alle fasen moeten worden opgeleid om met uiteenlopende behoeften van leerlingen te werken. Lerarenopleiders moeten kennis en ervaring hebben in inclusief onderwijs om competenties bij anderen te ontwikkelen.

Een enkel curriculumkader dat voldoende flexibel is om alle leerlingen relevante kansen te bieden, en een evaluatieraamwerk dat het niveau en de gehele prestaties erkent en valideert.

Een flexibel curriculumkader maakt relevante leeransen voor **alle** leerlingen mogelijk, zonder aparte curricula. Assessment maakt aanpassingen aan het curriculum en de leerbenaderingen mogelijk, identificeert en overwint belemmeringen voor het leren en onderbouwt beslissingen over ondersteuning.

OPERATIONELE ELEMENTEN VOOR INCLUSIEVE ONDERWIJSSYSTEMEN

Acht operationele strategieën, structuren en processen worden essentieel geacht voor een inclusief beleid en een inclusieve praktijk:

Structuren en processen om samenwerking en efficiënte communicatie op alle niveaus mogelijk te maken – tussen ministeries, besluitvormers op regionaal en lokaal niveau en tussen diensten en disciplines, met inbegrip van niet-gouvernementele organisaties en scholen.

Communicatie, onderhandelingen en betrokkenheid van alle stakeholders (leraren, schoolleiders, leerlingen, lokale en regionale beleidsmakers op het gebied van onderwijs, enz.) maakt duurzame ontwikkeling mogelijk door middel van partnerschappen, samenwerking en het ondernemen van gezamenlijke activiteiten.

Een strategie om de deelname aan inclusieve voor- en vroegschoolse educatie van goede kwaliteit te vergroten en gezinnen in achterstandsposities te ondersteunen.

Kinderen die deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie en zorg profiteren wat betreft hun algemene ontwikkeling en schoolprestaties. Het verbetert hun sociale inclusie en kansen in het leven op de lange termijn.

Een strategie ter ondersteuning van alle leerlingen bij de transitie tussen onderwijsfasen, en met name bij de overgang naar het leven als volwassene, via beroepsonderwijs en -opleiding, voortgezet en hoger onderwijs, onafhankelijk leven en werkgelegenheid.

De transitie tussen onderwijsniveaus vereist coördinatie om ervoor te zorgen dat het onderwijs vloeiend blijft verlopen, in het bijzonder voor leerlingen die mogelijk kwetsbaar zijn voor onderpresteren.

Structuren en processen ter vergemakkelijking van de samenwerking tussen scholen, ouders en leden van de gemeenschap om inclusieve schoolontwikkeling te ondersteunen en leerlingen vooruitgang te laten boeken.

De betrokkenheid van het gezin bij het onderwijsproces is van cruciaal belang. Samenwerking met de lokale gemeenschap helpt scholen om leerervaringen en -resultaten te verrijken en jongeren beter te ondersteunen bij het ontwikkelen van de competenties die zij nodig hebben.

Een systeem voor het verzamelen van gegevens/informatie dat:

- zorgt voor feedback met het oog op voortdurende verbetering in het hele systeem (bijv. monitoring van toegang tot formeel en informeel onderwijs, participatie, leren en accreditatie);
- besluitvormers op alle niveaus ondersteunt bij het vaststellen van 'signalen' die erop wijzen dat dringend actie moet worden ondernomen ten aanzien van scholen die extra ondersteuning nodig hebben.

KEY PRINCIPLES

Toegang tot geldige en betrouwbare gegevens is essentieel als empirische onderbouwing voor de ontwikkeling van inclusief onderwijsbeleid op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Een strategie om een gespecialiseerde voorziening ter ondersteuning van alle leerlingen te ontwikkelen en de capaciteit van reguliere scholen te vergroten, met details over sectoroverstijgende samenwerking en professionele ontwikkeling voor al het personeel.

De expertise en middelen van gespecialiseerde voorzieningen kunnen een meer inclusief systeem ondersteunen door kwaliteitsvolle ondersteuning te garanderen voor leerlingen die mogelijk kwetsbaar zijn voor onderpresteren.

Een strategie ter ontwikkeling en ondersteuning van schoolleiders die met anderen samenwerken om een inclusief en rechtvaardig schoolethos tot stand te brengen met sterke relaties, hoge verwachtingen, proactieve en preventieve benaderingen, een flexibele organisatie en een continuüm van ondersteuning om in te grijpen wanneer leerlingen dreigen uit te vallen of te worden uitgesloten.

Effectief schoolleiderschap heeft een positief effect op de prestaties van de leerlingen, de kwaliteit van het onderwijs en de motivatie van het personeel.

Richt snoeren om leer- en onderwijsomgevingen te ontwikkelen waarin de stem van de leerlingen wordt gehoord en hun rechten worden vervuld door een gepersonaliseerde benadering van leren en ondersteuning.

Wanneer naar de leerlingen wordt geluisterd en zij enige invloed op hun eigen leven krijgen, worden leraren en leerlingen samen de scheppers in het onderwijs- en leerproces. Leerlingen, leraren, ouders en gemeenschappen werken samen om vooruitgang in de richting van gedeelde doelen te ondersteunen.

CONCLUSIE

Als alle bovengenoemde componenten aanwezig zijn, moeten alle niveaus van het onderwijssysteem samenwerken om rechtvaardiger, effectiever en efficiënter te worden in het waarderen van diversiteit bij leerlingen en het verhogen van de prestaties van **alle** leerlingen en stakeholders binnen het systeem.

Raadpleeg voor meer gedetailleerde informatie over deze kernthema's het volledige rapport: **Kernthema's – Het ondersteunen van de ontwikkeling en uitvoering van beleid voor inclusief onderwijs.**

Ga voor meer informatie over het Agency en zijn werkzaamheden naar:

www.european-agency.org

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2021

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

Mede gefinancierd door
het programma Erasmus+
van de Europese Unie

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring van de inhoud in. De inhoud geeft de standpunten van de auteurs weer en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de daarin opgenomen informatie.